

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.III.35.391/2015/3.szám

A Kúria a személyesen eljáró felperes nevefelperesnek a jogtanácsos által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-magyarországi Regionális Adó Főigazgatósága (alperes címe) alperes elleni adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2015. április 3. napján kelt 14.K.32.598/2014/10. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 13. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.32.598/2014/10. számú ítéletét - eltérő indokolással - hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A alperes jogerős másodfokú határozatában - megváltoztatva az elsőfokú határozatot - kötelezte a felperest 4.190.155,- forint adóhiány, 2.095.077,- forint adóbírság és 1.544.596,- forint késedelmi pótlék megfizetésére. A határozattal szembeni keresetet a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős ítéletével elutasította.

A felperes az elsőfokú adóhatóságnál kérelmet nyújtott be, melyben egyrészt a fizetendő adóbírság és késedelmi pótlék elengedését, vagy 80 %-kal történő mérséklését, másrészt az adóhiány megfizetésére 36 havi pótlékmentes fizetési halasztást, harmadrészt - az elsődleges kérelem elutasítása esetén - a teljes tartozásra 36

havi pótlékmentes részletfizetés engedélyezését kérte.

Az elsőfokú hatóság a jogi képviselővel eljáró felperest részletesen tájékoztatta az eljárási- és anyagi jogi szabályokról, egyben nyilatkozattételre hívta fel. A felperes az adatlapot kitöltve visszaküldte, ebben megjelölte rendszeres havi nettó jövedelmét 19.845,- forintban, nyugdíját 181.670,- forintban, rezsiköltségeit 50.000,- forintban. Előadta, hogy 9 éves unokájával lakik együtt egy hámszobás lakásban, melynek 2/5 részében tulajdonosa. A hatóság végzésében további adatok megjelölését kérte, így többek között a házastárs lakhatására, valamint jövedelmi és vagyoni viszonyaira vonatkozóan. A felperes válasziratában előadta, hogy férje 2013. májusa óta fekvőbeteg-ellátásban részesül, nyugdíja 101.060,- forint. Emellett részletezte rezsiköltségeit és az unokájára valamint lakására vonatkozó adatokat.

Az elsőfokú hatóság határozatában a felperes fizetési könnyítési és mérséklési kérelmét elutasította. A felülvizsgálattal érintett mérséklési kérelem körében rögzítette, a felperesnek kell bizonyítania annak megalapozottságát, mégpedig elsősorban a vagyoni, jövedelmi és szociális helyzetének teljes körű feltárásával. Megállapította, a felperes tulajdonát képezi a bejelentett lakáson kívül négy, öröklés jogcímén megszerzett ... ingatlan, melyek közül háromnak 2/24 arányban tulajdonosa. A felperes a férje állapotát, gyógykezelésének időtartamát, annak költségeit nem közölte, azokat bizonylattel nem igazolta. Emellett nincs hiteles információ a felperessel közös háztartásban élő személyek számáról, ebből következően a család havonta rendelkezésre álló jövedelméről. A felperes vagyoni viszonyairól nem szolgáltatott teljes körű adatokat, így a ... ingatlanokat a benyújtott adatlap nem jelöli meg.

Összességében a hiányos és bizonylattel, nyilatkozattal kellőképpen alá nem támasztott adatközlés következtében a hatóság a felperes jövedelmi helyzetét nem tudta vizsgálni, így érdemben nem tehetett megállapítást arra, hogy az adóbírság és késedelmi pótlék megfizetése megélhetését veszélyeztetné-e. Erre tekintettel az elengedésre, illetve mérséklésre vonatkozó felperesi kérelmet a törvényi feltétel hiányában elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2014. április 24. napján kelt 2928214394. iktatószámú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Hangsúlyozta, a mérséklés és elengedés engedélyezése az adóhatóság mérlegelési jogkörébe tartozik, annak biztosításra a felperesnek nincs alanyi joga. Az elsőfokú hatóság megkísérelte tisztázni a tényállást, azonban a felperes többszöri felhívás ellenére hiányos adatokat közölt a házastársára és annak vagyoni, jövedelmi viszonyaira, a költségekre, az általa tulajdonolt ingatlanokra és a vele egy háztartásban lévő személyekre vonatkozóan. Erre tekintettel az adótartozás

mérséklésének vagy elengedésének engedélyezéséhez szükséges törvényi feltételek fennállása nem állapítható meg, így a kérelem továbbra sem teljesíthető. A felperes házastársának időközben bekövetkezett halála az elsőfokú hatósági döntés jogszerűségét nem érinti.

A felperes keresettel támadta az alperes határozatát, a közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős ítéletében az alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Az indokolásban felhívta az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 120.§ (3) bekezdés b) és c) pontját, 134.§ (1) bekezdését, 143.§ (1) bekezdését, és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§ (1) bekezdését, valamint 339/B.§-át.

Érvelése szerint az adóhatóság által hivatalból beszerzett adatok alátámasztották azt, hogy a felperes adatközlése nem volt teljes körű. Azonban a következetes bírói gyakorlat szerint az adóhatóságot az adó mérséklése iránti eljárásban is terheli a tényállás-feltárási kötelezettség, ezt nem háríthatja át az adózóra. Az alperes határozata nem felel meg az Art. 134.§ (1) bekezdésében és a Pp. 339/B.§-ában foglalt mérlegelési jogkörben hozott határozattal szemben támasztott követelményeknek. Ugyanis a hatóság a tényállást nem kellő mértékben tárta fel, az eljárási szabályokat nem maradéktalanul tartotta be, a mérlegelés szempontjai nem voltak megállapíthatóak, annak okszerűsége a határozatból nem tűnik ki.

A megismételt eljárás során a hatóságnak teljes körűen tisztáznia kell a tényállást a közös háztartásban élő személyekre vonatkozóan. Figyelembe kell venni a felperes vagyoni helyzetét, tisztáznia szükséges a hivatalból beszerzett és a felperes által szolgáltatott adatok közötti ellentmondásokat.

A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a kereset elutasítása iránt. Hangsúlyozta, az ítélet az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogszabálysértő, ugyanis megsértette az Art. 1.§ (2) és (6) bekezdésében, 134.§ (1) bekezdésében, a Pp. 339/B.§-ában és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50.§ (1) bekezdésében írtakat.

Az alperes részletesen leírta az elsőfokú hatósági eljárás folyamatát, a felperesnek küldött felhívások tartalmát és az azokra adott válaszokat. Hangsúlyozta, az adóhatóság tényállás-tisztázási kötelezettsége nem parttalan, ennek eleget tett a hiánypótlási felhívásokkal és a rendelkezésre álló nyilvántartási adatok vizsgálatával. A felperes hiányos adatszolgáltatása következtében a hatóság a felperes megélhetési viszonyaira vonatkozóan megalapozott következtetést nem tudott levonni, így arra sem volt lehetősége,

hogy azokat az adótartozás mértékével egybevesse.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alaptalan.

A Pp. 275.§ (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A jogerős ítélet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálható felül.

A Kúria szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból nem helytálló jogi következtetéseket vont le, ítéletének indokolása nem jogszerű.

Az Art. 120.§ (3) bekezdésének c) pontja értelmében az adóhatóság előtti adómérséklési eljárás az adózó kérelmére indul. Az adómérséklésre irányadó szabályokat az Art. 134.§-a tartalmazza. A 134.§ (1) bekezdése szerint az adóhatóság a magánszemély kérelme alapján az őt terhelő adótartozást, valamint a bírság- vagy pótléktartozást mérsékelheti vagy elengedheti, ha azok megfizetése az adózók és a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti.

Az adómérséklés iránti kérelemről az adóhatóság mérlegelés alapján dönt, amelynek során méltányos eljárásra köteles. Az Art. 1.§ (2) és (6) bekezdésére tekintettel a hatóságnak figyelemmel kell lennie a mérlegelés és méltányosság alapelvi követelményeire, amelyek értelmében, ha a törvény az adóhatóságot mérlegelésre jogosítja fel, azt csak a felhatalmazás céljának megfelelően, a törvényes keretek között gyakorolhatja. Az adóhatóság köteles méltányosan eljárni és ha a törvényben meghatározott feltételek fennállnak, az adótartást mérsékli, illetve fizetési könnyítést engedélyez. A mérséklés engedélyezése kizárólag kérelemre történhet, a kérelmezőnek - jelen esetben a felperesnek - kell igazolni azt, hogy az adóbírság és pótlék tartozásának megfizetése a saját, illetve a vele együtt élő közeli hozzátartozók megélhetését súlyosan veszélyezteti.

Az adóhatóság a tényállás tisztázása körében köteles figyelembe venni az adózó kérelmében előadott és okiratokkal alátámasztott vagyoni, jövedelmi, szociális körülményekkel kapcsolatos adatokat, a hivatalból rendelkezésére álló adatokat, és egyéb okiratokat, így az ingatlan-nyilvántartás és gépjármű-nyilvántartás adatait.

Az adóhatóság mérlegelési tevékenységére irányadó a Pp. 339/B.-a, amely kimondja, mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat

betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik.

A Kúria álláspontja szerint az adóhatóság - az elsőfokú bíróság érvelésével szemben - a tényállást kellő mértékben feltárta, a szükséges bizonyítási cselekményeket foganatosította. A jogi képviselővel eljáró felperest részletesen tájékoztatta az eljárási - és anyagi jogi szabályokról, nyilatkozattételre, majd hiánypótlásra hívta fel, emellett beszerezte az ingatlan-vagyonára vonatkozó adatokat is. Ezt meghaladóan az eljáró adóhatóságok az eljárási szabályokat betartották, a döntésük indokai az első- és másodfokú határozatból megállapíthatóak.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak a tényállás teljes körű feltárásának hiányára alapított okfejtése nem jogszerű, ezen az alapon nincs helye a kasszációnak és az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezésének.

Az alperes arra hivatkozással utasította el a felperes mérséklési kérelmét, hogy a felperesi adatszolgáltatás hiányos, ezért az érdemi elbíráláshoz szükséges törvényi feltétel fennállása nem állapítható meg.

A felülvizsgálati bíróság hangsúlyozza, hogy a felperes a házastársa jövedelmi és vagyoni viszonyai tekintetében valóban hiányos adatokat közölt, azonban férje 2013. október 1-jén elhunyt, mely tény a felperes fellebbezésében az alperes tudomására hozott. Ezért a házastárssal kapcsolatos hiányos adatszolgáltatás nem releváns, ezt az alperesnek határozatában értékelnie kellett volna. A felperes nem vitásan ingatlanvagyonra tekintetében nem tett teljes körű előadást, az elsőfokú hatóság az ingatlan-nyilvántartás adatainak felhasználásával rögzítette a felperes tulajdonában álló ingatlan hányadokat. Emellett a felperes vele közös háztartásban élő személyként jelölte meg 9 éves unokáját, aki a lakcímnnyilvántartás adatai szerint is nála lakik.

A Kúria megítélése szerint az adóhatóság rendelkezésére álltak mindazon adatok, melyek alapulvételével megállapíthatóak voltak a felperes jövedelmi, vagyoni és szociális viszonyai, így a mérséklési kérelmet a hatóságnak érdemben kellett volna elbírálnia. Ennek hiányában az első- és másodfokú határozat sérti az Art. 134.§ (1) bekezdését.

Az új eljárás során az elsőfokú hatóság érdemben köteles elbírálni a felperes mérséklési kérelmét azzal, hogy a szükséges mértékben fel kell tárnia az időközben bekövetkezett változásokat és azok hatásait a felperes jövedelmi, vagyoni és szociális viszonyai körében.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében nem vitatta azt, hogy az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében a teljes első- és másodfokú

adóhatósági határozatot hatályon kívül helyezte az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezése mellett. A felülvizsgálati bíróság rögzíti, a kereset csak a mérséklési kérelem tárgyában hozott döntésre terjedt - terjedhetett - ki, ezért az elsőfokú bíróság döntési jogköre a fizetési halasztás és részletfizetés engedélyezése iránti hatósági döntést nem érinthette. Így az elsőfokú hatóságnak csak a mérséklési kérelem tárgyában kell új eljárást foganatosítania.

A Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdését alkalmazva a jogerős ítéletet - eltérő indokolással - hatályában fenntartotta.

A személyesen eljáró felperes részére felülvizsgálati eljárási költség nem állapítható meg.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán a feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§ (1) bekezdés c) pontja és a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. december 14.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Kárpáti Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő